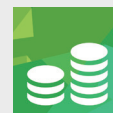

Īpašais ziņojums

Kāpēc vairākkārt kavējās muitas IT sistēmu ieviešana

(saskaņā ar LESD 287. panta 4. punkta otro daļu)

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

REVĪZIJAS DARBA GRUPA

ERP īpašajos ziņojumos tiek atspoguļoti rezultāti, kas iegūti, revidējot ES politikas jomas un programmas vai ar pārvaldību saistītus jautājumus konkrētās budžeta jomās. ERP atlasa un izstrādā šos revīzijas uzdevumus tā, lai tiem būtu pēc iespējas lielāka ietekme, konkrēti, tiek ņemts vērā risks, kādam pakļauta lietderība vai atbilstība, attiecīgo ienākumu vai izdevumu apjoms, paredzamie notikumi, kā arī politiskās un sabiedrības intereses.

Šo lietderības revīziju veica V revīzijas apakšpalāta, kuru vada ERP loceklis *Lazaros S. Lazarou* un kura revidē Savienības finansēšanu un pārvaldību. Revīziju vadīja ERP locekle *Eva Lindström*, un revīzijas darbā piedalījās arī locekles biroja vadītāja *Katharina Bryan*, locekles biroja atašejs *Johan Stålhammar*, atbildīgais vadītājs *Alberto Gasperoni*, darbuzdevuma vadītājs *José Parente* un revidenti *Jitka Benešová*, *Josef Edelmann* un *Ilze Ozola*.

No kreisās uz labo: *Jitka Benešová*, *Alberto Gasperoni*, *Ilze Ozola*, *José Parente*, *Eva Lindström*, *Johan Stålhammar*, *Katharina Bryan*, *Josef Edelmann*.

SATURS

	Punkts
Saīsinājumi	
Glosārijs	
Kopsavilkums	I–V
Ievads	1–11
Muitas savienība ir viens no Eiropas Savienības vienotā tirgus pīlāriem	1–3
Kopš 2003. gada muitas savienības modernizācija ir bijusi viens no ES uzdevumiem	4–7
Programma “Muita 2020” ir pašreizējais finanšu instruments nepieciešamo IT sistēmu īstenošanai	8–10
Muitas savienībā veic IT sistēmu īstenošanas vairāklīmeņu pārvaldību	11
Revīzijas tvēruma un metodika	12–15
Apsvērumi	16–47
Jauno muitas IT sistēmu īstenošana vairākkārt aizkavējās	16–22
Vairāku būtisku Savienības Muitas kodeksā paredzēto IT sistēmu īstenošana ir atlikta pēc 2020. gada	19–21
Pastāv risks, ka ierosinātais 2025. gada termiņš netiks ievērots	22
Izmaiņas tvērumā, piešķirto resursu nepietiekamība un ilgstošais lēmumu pieņemšanas process bija galvenie kavēšanās iemesli	23–36
Komisija novēloti ziņoja par kavēšanos	37–40
Sākotnēji izvēlēta izstrādes pieeja nebija izmaksu ziņā efektīvākā	41–42
Programmas “Muita 2020” mērķi un ziņošanas kārtība nav piemēroti IT sistēmu īstenošanas uzraudzībai	43–47
Secinājumi un ieteikumi	48–50

I pielikums. IT projektu apraksts

II pielikums. Termiņu pagarinājums gados, kas vajadzīgs katra IT projekta īstenošanai,
attiecībā pret sākotnējiem plāniem

Komisijas atbildes

SAĪSINĀJUMI

DRNS darbības rezultātu novērtēšanas sistēma

EIS Eiropas informācijas sistēmas

EMKG Elektroniskās muitas koordinācijas grupa

IT informācijas tehnoloģija

MMK Modernizētais muitas kodekss

MPK Muitas politikas grupa

SMK Savienības Muitas kodekss

TAXUD ĢD Nodokļu politikas un muitas savienības ģenerāldirektorāts

TKG Tirdzniecības kontaktu grupa

GLOSĀRIJS

Ziņojumā minēto IT projektu apraksts sniegts **I pielikumā**.

Darbības pamatojuma un redzējuma dokuments IT sistēmas izstrādes projektu sākotnējo posmu dokumenti, kas ietver katra projekta tvēruma sīki izstrādātu izklāstu un ko sagatavo pirms lēmuma pieņemšanas par tehnisko IT darbu uzsākšanu.

Darbības rezultātu novērtēšanas sistēma Uzraudzības sistēma, kas dod iespēju novērtēt progresu programmas “Muita 2020” īstenošanā, izmantojot 86 rādītājus, no kuriem 68 rādītāji ir tiešo rezultātu / koprezultāta rādītāji un 18 — ietekmes rādītāji.

Daudz gadu stratēģiskais plāns Pārvaldības un plānošanas dokuments, ko izstrādā Komisija partnerībā ar dalībvalstīm saskaņā ar lēmuma par e-muitu 8. panta 2. punktu. Tas veido stratēģisko satvaru un paredz starpposma mērķus IT projektu saskaņotai un efektīvai pārvaldībai.

Ekspertu grupas Tās ir struktūras programmas “Muita 2020” kopīgo darbību īstenošanai, lai dažādos veidos — reģionālā un tematiskā līmenī, īslaicīgi vai pastāvīgi — apvienotu zināšanas. Šīs struktūras dod iespēju dalībvalstīm uzlabot sadarbību politikas īstenošanā.

E-muitas izveides progressa ziņojums Gada ziņojums, kurā novērtēts panāktais progress virzībā uz elektroniskas muitas vides izveidi saskaņā ar Lēmuma 70/2008/EK 12. pantu.

IT sistēmu ES komponenti (Savienības komponenti) Aktīvi (piemēram, sistēmu tehniskais nodrošinājums, programmnodrošinājums un tīkla savienojumi) un pakalpojumi, kuri nepieciešami IT sistēmu atbalstam un kuri ir kopīgi iesaistītajām valstīm (Regula (ES) Nr. 1294/2013, II pielikuma B. daļa). Savienības komponentu iegādes, izstrādes, uzstādīšanas, uzturēšanas un ikdienas darbības izmaksas sedz ES.

IT sistēmu valsts komponenti (ārpussavienības komponenti) Visi tie IT sistēmu komponenti, kas nav noteikti kā Savienības komponenti (Regula (ES) Nr. 1294/2013, II pielikuma C. daļa). Ārpussavienības komponentu iegādes, izstrādes, uzstādīšanas, uzturēšanas un ikdienas darbības izmaksas sedz dalībvalstis.

Modernizētais muitas kodekss Tas stājās spēkā 2008. gada 24. jūnijā ar nosacījumu, ka to sāks piemērot, vēlākais, 2013. gada 24. jūnijā. Taču šo muitas kodeksu nesāka piemērot, jo tas tika atcelts un aizstāts ar Savienības Muitas kodeksu.

Programmas “Muita 2020” īstenošanas progress ziņojums Gada ziņojums par programmas īstenošanas uzraudzību saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1294/2013 17. pantu.

Projekta tvērums Informācija par jomām, kurās projekts tiek vai netiek īstenots. Projektu vadības institūts projekta tvērumu definē šādi: *“Darbs, kas jāpaveic, lai nodrošinātu produktu, pakalpojumu vai rezultātu ar konkrētām pazīmēm un funkcijām”*.

Savienības Muitas kodeksa darba programma Tā izstrādāta saskaņā ar SMK 280. pantu. Darba programma ietver pārejas pasākumus, kas saistīti ar elektroniskajām sistēmām, un nosaka laika grafiku gadījumiem, kad sistēmas vēl nav darba kārtībā līdz SMK piemērošanas datumam (2016. gada 1. maijam).

Savienības Muitas kodekss Visaptverošs satvars muitas noteikumiem un procedūrām ES muitas teritorijā, kas pielāgots pašreizējai situācijai tirdzniecības jomā un mūsdienu saziņas rīkiem. Tas stājās spēkā 2016. gada 1. maijā, taču joprojām tiek piemēroti vairāki pārejas noteikumi, jo īpaši attiecībā uz muitas formalitātēm, kuras joprojām pakāpeniski tiek iekļautas elektroniskajās sistēmās.

Tirdzniecības nozares pārstāvji Tādi dalībnieki kā importētāji, muitas brokeri, transporta uzņēmumi un loģistikas uzņēmumi. Tirdzniecības nozares pārstāvji ir dalībnieki Tirdzniecības kontaktu grupā, kas ir neoficiāla tikšanās platforma Savienības līmeņa apspriedēm tirdzniecības jomā par tādu jautājumu risināšanu, kas saistīti ar muitu, un norisēm muitas politikas īstenošanas jomā.

KOPSAVILKUMS

- I. Muitas savienība ir viens no vienotā tirgus pīlāriem. Muitas procesu modernizācija, pamatojoties uz jaunu informācijas tehnoloģijas (IT) sistēmu izstrādi, ir nozīmīgs Eiropas Savienības (ES) darbības aspekts. Šādai modernizācijai būtu ievērojami jāuzlabo darījumdarbība un jāveicina izaugsme, kā arī jāuzlabo ES iedzīvotāju drošība un drošums. Minētajiem ieguvumiem būtu jāsniedz vajadzīgie stimuli dalībvalstīm veikt investīcijas muitas IT sistēmās.
- II. Komisijas lēmums par e-muitu, Modernizētais muitas kodekss (MMK) un galu galā arī Savienības Muitas kodekss (SMK) nodrošināja pamatu IT sistēmu izveidei un palīdzēja noteikt nepieciešamās IT sistēmas muitas savienības modernizācijai. Programma “Muita 2020” finansē IT sistēmu Savienības komponentus. Dalībvalstīm jāizveido saistītie valsts komponenti (ārpussavienības komponenti) un jāsedz attiecīgās izmaksas. IT sistēmu īstenošana tiek pārvaldīta, īstenojot vairāklīmeņu lēmumu pieņemšanas procesu, kurā iesaistītas vairākas struktūras.
- III. Veicot revīziju, vērtējām, vai programma “Muita 2020” un ar to saistītie muitas tiesību akti nodrošinās to IT sistēmu ieviešanu, kas vajadzīgas muitas darbību uzlabošanai ES. Šo revīziju veicām īstenošanas posmā, lai sniegtu devumu apspriedēs par nākamo muitas programmu, ko sāks īstenot 2021. gadā. Pārbaudījām, vai programma nodrošina IT sistēmu savlaicīgu īstenošanu, un kavēšanās gadījumā noteicām tās iemeslus. Revīzijas pamatā bija galvenokārt Komisijas dokumentu, komiteju un darba grupu sanāksmju protokolu un ziņojumu analīze, kā arī dalībvalstīm nosūtīto aptauju rezultāti.
- IV. Konstatējām, ka muitas savienības jauno IT sistēmu īstenošana vairākkārt aizkavējās, tādēļ vairākas būtiskākās sistēmas SMK noteiktajā termiņā 2020. gadā nebūs pieejamas. Kavēšanos izraisa vairāki faktori, proti, izmaiņas projektu tvērumā, nepietiekams ES un dalībvalstu resursu piešķirums un ilgstošs lēmumu pieņemšanas process, ko nosaka vairāklīmeņu pārvaldības struktūra. Norādījām arī, ka Komisija pienācīgi neziņoja par kavēšanos un ka programmas “Muita 2020” mērķi un ziņošanas kārtība nav piemēroti IT sistēmu īstenošanas uzraudzībai. Lai samazinātu nenodošanas risku, sākotnēji galvenokārt tika izmantota decentralizēta IT sistēmu izstrādes pieeja, taču tā pazemināja efektivitāti.

V. Mēs iesakām Komisijai

- a) ierosināt, lai nākamās muitas programmas mērķi būtu nepārprotami saistīti ar plānotajām IT sistēmām, kas jāizstrādā, un ierosināt precīzus un izmērāmus mērķus;
- b) nodrošināt, lai pienācīgi tiktu ņemta vērā pieredze, kas gūta iepriekšējo programmu īstenošanā, un sniegt dalībvalstīm atbilstīgu informāciju, lai tās savlaicīgi varētu pieņemt pārdomātu lēmumu par projektu tvērumu;
- c) uzraudzīt riskus saistībā ar to, ka dalībvalsts, iespējams, nevarēs valsts komponentus īstenot noteiktajos termiņos, un agrīnā posmā rast iespējamus risinājumus un sekmēt to piemērošanu valsts līmenī, kā arī veicināt kopīgas IT izstrādes plašāku izmantošanu;
- d) racionalizēt muitas IT sistēmu izstrādes pārvaldību, nodrošinot efektīvāku un raitāku saziņu ar dalībvalstīm, piemēram, izmantojot papildu informācijas apmaiņas risinājumus, kas nodrošinātu nekavējošu lēmumu pieņemšanu;
- e) savlaicīgi un pārredzami informēt visas ieinteresētās personas, kas iesaistītas IT sistēmu īstenošanā ES un dalībvalstu līmenī, par īstenošanas kavēšanos un par izdevumiem Savienības un valsts komponentiem, tāpat arī noteikt atbilstīgu ziņošanas kārtību un rādītājus īstenošanas vispārējā līmenī un atsevišķu projektu līmenī.

IEVADS

Muitas savienība ir viens no Eiropas Savienības vienotā tirgus pīlāriem

1. Eiropas Savienība (ES) 2018. gadā atzīmēs muitas savienības 50. gadadienu. Muitas savienība nozīmē to, ka uz dalībvalstu iekšējām robežām netiek piemēroti muitas nodokļi un ka tiek noteikts kopējs ievadmuitas nodoklis importam no trešām valstīm.
2. Lai ES funkcionētu kā nozīmīgs tirdzniecības bloks, tā ir atkarīga no efektīvas preču ienākošās un izejošās plūsmas muitas savienībā, kā arī no brīvas preču aprites vienotā tirgus teritorijā. Saskaņā ar jaunāko pieejamo statistiku importa un eksporta kopējā vērtība bija aptuveni 3,7 triljoni EUR¹. Tas uzskatāmi parāda tirdzniecības un muitas savienības nozīmi ES labklājības veicināšanā.
3. Turklāt ievadmuitas nodokļi veido nozīmīgu ES ieņēmumu daļu. 2017. gadā to summa sasniedza 20,3 miljardus EUR, kas ir 15 % no ES kopējā budžeta.

¹ Avots: Eurostat statistika par pasaules tirdzniecību 2017. gadā.

Kopš 2003. gada muitas savienības modernizācija ir bijusi viens no ES uzdevumiem

4. Kopš muitas savienības izveides vairāki nozīmīgi dalībnieki ir norādījuši uz nepieciešamību to modernizēt. Uzlabojumiem cita starpā jābūt digitalizācijai², elektroniskas vides izveidei un birokrātijas mazināšanai, tādējādi veicinot darījumdarbību un izaugsmi. Minētajiem uzlabojumiem arī jāsekmē ES iedzīvotāju drošība un drošums un jānodrošina efektīvāka nodokļu iekasēšana. Paredzams, ka labākas ES tirdzniecības sniegtie ieguvumi ES patērētājiem un uzņēmumiem būs stimuls dalībvalstīm veikt investīcijas muitas informācijas tehnoloģijas (IT) sistēmās.

5. Komisija 2003. gadā noteica mērķi izveidot vienkāršu un elektronisku muitas un tirdzniecības vidi³. Lēmuma par e-muitu⁴ publicēšana 2008. gadā apstiprināja šā mērķa nozīmīgumu. Modernizētais muitas kodekss (MMK)⁵ stājās spēkā 2008. gada jūnijā. Tā mērķis bija modernizēt muitas savienību, tostarp izstrādāt vairākas IT sistēmas, kurām 2013. gada jūnijā bija jābūt pilnībā izmantojamām. Vairāku iemeslu dēļ, tostarp prasīto IT sistēmu īstenošanas kavēšanās dēļ⁶, MMK praksē netika piemērots.

² Arī Pasauls Muitas organizācija (PMO) uzskata, ka digitalizācija ir mūsdienīgas muitas būtisks elements, un ir izveidojusi digitālu muitas gatavības modeli.

³ Sk. Komisijas 2003. gada 24. jūlija paziņojumu "Vienkārša un elektroniska muitas un tirdzniecības vide".

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 15. janvāra Lēmums Nr. 70/2008/EK par elektronisku muitas un tirdzniecības vidi (OV L 23, 26.1.2008., 21. lpp.; lēmums par e-muitu).

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 23. aprīļa Regula (EK) Nr. 450/2008, ar ko izveido Kopienas Muitas kodeksu (Modernizētais muitas kodekss, MMK; OV L 145, 4.6.2008., 1. lpp.) un kas atcelta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 9. oktobra Regulu (ES) Nr. 952/2013 (OV L 269, 10.10.2013., 1. lpp.). MMK stājās spēkā 2008. gada 24. jūnijā ar nosacījumu, ka to sāks piemērot, vēlākais, 2013. gada 24. jūnijā.

⁶ Sk. Komisijas 2012. gada 20. februāra priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu (pārstrādātā redakcija) (COM(2012) 64 final).

6. Savienības Muitas kodekss (SMK)⁷ tika pieņemts 2013. gada oktobrī, ar to aizstāja MMK, un arī tā mērķis bija virzība uz elektronisko vidi un informācijas apmaiņu, kas balstīta uz IT sistēmām. SMK piemēro kopš 2016. gada maija, un pārejas periods IT sistēmu īstenošanai ir līdz 2020. gada beigām. Ar SMK saistītās IT sistēmas bija līdzīgas tām, ko iepriekš paredzēja MMK.

7. Lai izpildītu lēmuma par e-muitu un SMK regulas prasības, Komisija ievieša stratēģiskos plānošanas dokumentus attiecīgo muitas IT sistēmu izstrādei, proti, daudzgadu stratēģisko plānu⁸ un SMK darba programmu⁹. Daudzgadu stratēģiskajā plānā ir ņemts vērā SMK darba programmas īstenošanas grafiks, taču tajā ir iekļautas vēl citas IT sistēmas, kuras jāizstrādā.

Programma “Muita 2020” ir pašreizējais finanšu instruments nepieciešamo IT sistēmu īstenošanai

8. ES finansē jaunu IT sistēmu izstrādi, kas noteiktas daudzgadu stratēģiskajā plānā, kā arī pašreizējo IT sistēmu uzturēšanu, kas izveidotas saskaņā ar vispārējo programmu muitas jomā. Minētā programma “Muita 2020”¹⁰ nodrošina finansējumu IT sistēmu ES komponentiem (Savienības komponenti). Tie ir aktīvi (piemēram, sistēmu tehniskais nodrošinājums, programmnodrošinājums un tīkla savienojumi) un pakalpojumi, kas

⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 9. oktobra Regula (ES) Nr. 952/2013, ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu (pārstrādātā redakcija) (OV L 269, 10.10.2013., 1. lpp.) (SMK regula).

⁸ Daudzgadu stratēģiskais plāns ir pārvaldības un plānošanas dokuments, ko sagatavo Komisija partnerībā ar dalībvalstīm saskaņā ar lēmuma par e-muitu 8. panta 2. punktu. Tas veido stratēģisko satvaru un paredz starposma mērķus IT projektu pārvaldībai. Pēc katras pārstrādātās redakcijas apstiprināšanas to publicē TAXUD ĢD.

⁹ Komisijas 2014. gada 29. aprīļa Īstenošanas lēmums, ar ko nosaka darba programmu attiecībā uz Savienības muitas kodeksu (2014/266/ES) (OV L 134, 7.5.2014., 46. lpp.) (SMK 2014. gada darba programma), ko atcēla ar Komisijas 2016. gada 11. aprīļa Īstenošanas lēmumu (ES) 2016/578, ar ko izveido darba programmu par Savienības Muitas kodeksā paredzēto elektronisko sistēmu izstrādi un ieviešanu (OV L 99, 15.4.2016., 6. lpp.) (SMK 2016. gada darba programma).

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 11. decembra Regula (ES) Nr. 1294/2013, ar ko izveido rīcības programmu muitas nozarei Eiropas Savienībā laikposmam no 2014. līdz 2020. gadam (“Muita 2020”) un atceļ Lēmumu Nr. 624/2007/EK (OV L 347, 20.12.2013., 209. lpp.).

nepieciešami IT sistēmu atbalstam un kas ir kopīgi ES un dalībvalstīm. Dalībvalstīm ir jāizstrādā valsts komponenti (ārpussavienības komponenti) un jāsedz ar tiem saistītās izmaksas¹¹.

9. Komisija izveidoja programmu “Muita 2020” ar mērķi “atbalstīt muitas savienības darbību un modernizāciju, lai stiprinātu iekšējo tirgu, izmantojot iesaistīto valstu, to muitas iestāžu un ierēdņu sadarbību”. Šīs programmas kopējais budžets septiņu gadu laikposmam ir 523 miljoni EUR (proti, aptuveni 75 miljoni EUR gadā)¹². Programma “Muita 2020” ir turpinājums iepriekšējām muitas programmām, kuras sāka īstenot 1991. gadā un pēdējo no kurām noslēdza 2013. gadā. Komisija ierosina daudzgadu finanšu shēmā 2021.–2027. gadam muitas programmai paredzēt finansējumu 950 miljonu EUR apmērā.

10. Trīs ceturtdaļas programmas “Muita 2020” budžeta ir paredzētas IT spēju veidošanai, kas regulā par programmu “Muita 2020” minētas kā Eiropas informācijas sistēmas (EIS). No šā budžeta tiek segtas šo EIS ES komponentu (Savienības komponenti) izstrādes, darbības un uzturēšanas izmaksas. Atlikušais finansējums 25 % apmērā no budžeta paredzēts darbībām, kas saistītas ar muitas savienības darbību un modernizāciju, proti, kopīgām darbībām (piemēram, projektu grupām un ekspertu komandām) un apmācībai.

Muitas savienībā veic IT sistēmu īstenošanas vairāklīmeņu pārvaldību

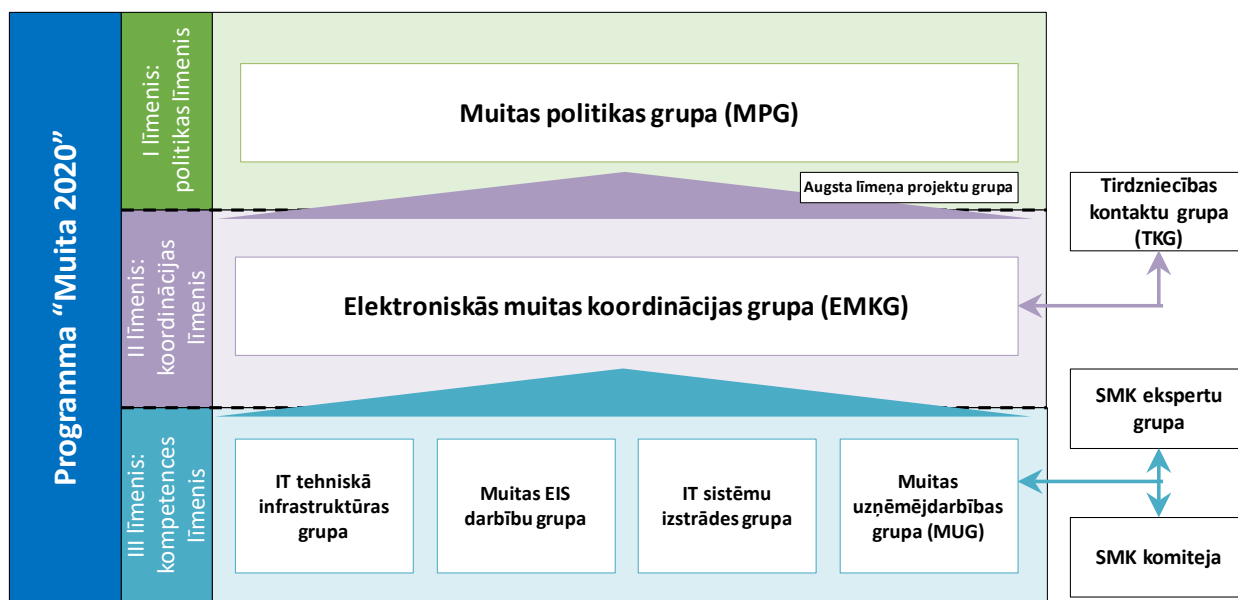
11. **1. attēlā** ir norādīta IT sistēmu īstenošanas pārvaldības shēma muitas savienībā. Pārvaldības pamatā ir vairākas struktūras, kas mijiedarbojas viena ar otru un pārstāv Komisijas, dalībvalstu un tirdzniecības nozares intereses, proti, Muitas politikas grupa (MPG), Elektroniskās muitas koordinācijas grupa (EMKG) un Tirdzniecības kontaktu grupa (TKG). Nodokļu politikas un muitas savienības ģenerāldirektorāts (TAXUD ĢD) ir atbildīgs par programmas “Muita 2020” īstenošanu un vada šīs grupas. Lai panāktu vienošanos par

¹¹ Vairākas dalībvalstis izmanto ES struktūrfondus, lai segtu daļu šo izmaksu.

¹² Šis budžets neietver IT pasākumus, ko finansējušas tikai dalībvalstis (valsts komponenti). Nevarējām apkopot informāciju par sistēmu kopējām izmaksām (sk. **47. punktu**).

atsevišķiem projektiem, notiek vairākas apspriedes par tehniskiem, darbības, juridiskiem un finanšu jautājumiem, un tajās iesaistīti Komisijas un dalībvalstu eksperti.

1. attēls. Daudz gadu stratēģiskā plāna un e-muitas projektu īstenošanas pārvaldība

Avots: Eiropas Revīzijas palāta, pamatojoties uz III pielikumu "Daudz gadu stratēģiskā plāna pārvaldības shēma", 2017. gada redakcija.

REVĪZIJAIS TVĒRUMS UN METODIKA

12. Veicot revīziju, vērtējām, vai programma "Muita 2020" un ar to saistītie muitas tiesību akti nodrošinās IT sistēmu īstenošanu, kas vajadzīgas muitas darbību uzlabošanai ES. Pievērsāmies jauno IT sistēmu Savienības komponentu izstrādei. Saistībā ar valsts komponentiem vērtējām tikai Komisijas uzraudzības funkciju, koordinējot valsts IT sistēmu īstenošanu dalībvalstīs. Veiktā revīzija neietvēra citas darbības, kas paredzētas programmā "Muita 2020", proti, kopīgās darbības, apmācību pasākumus un pašreizējo IT sistēmu darbību un uzturēšanu.

13. Veicām revīziju programmas īstenošanas posma laikā. Šāda pieeja deva iespēju veikt IT sistēmu izstrādes vidusposma novērtēšanu, kā arī savlaicīgi sniegt ieguldījumu apspriedēs par nākamo muitas programmu, ko sāks īstenot 2021. gadā (sk. **9. punktu**).

14. Pārbaudījām, vai programma nodrošina IT sistēmu savlaicīgu izstrādi un īstenošanu. Attiecīgā gadījumā noteicām kavēšanās iemeslus. Pārbaudījām arī izstrādes, uzraudzības un ziņošanas kārtības attiecīgos aspektus¹³. Revīzijas pamatā bija Komisijas dokumentu, to komiteju un darba grupu protokolu un ziņojumu analīze, kurās piedalās Komisijas un dalībvalstu pārstāvji, kā arī intervijas ar Komisijas darbiniekiem TAXUD ĢD.
15. Lai gūtu priekšstatu par jauno IT sistēmu valsts komponentu īstenošanu dalībvalstīs, veicām aptauju, kurā piedalījās 28 dalībvalstu muitas iestādes.

APSVĒRUMI

Jauno muitas IT sistēmu īstenošana vairākkārt aizkavējās

16. IT straujā attīstība pastāvīgi rada jaunas iespējas un grūtības, un kopumā izvirza prasības lietotājiem. Tas attiecas arī uz muitas jomu, kurā Komisijai un dalībvalstīm ir jārod elastīgi risinājumi un jārikojas ātri, reaģējot uz ārējiem notikumiem. Desmit gadus pēc lēmuma par e-muitu pieņemšanas konstatējām, ka ir panākts progress IT sistēmu attīstībā. Taču vairākas no šīm sistēmām joprojām nav pilnībā īstenotas.
17. 2017. gada daudzgadu stratēģiskajā plānā paredzēts 31 IT projekts, kas jāīsteno Komisijai un dalībvalstīm. Tie izstrādāti, lai attīstītu jaunas sistēmas vai uzlabotu pašreizējās sistēmas nolūkā modernizēt muitas savienību un nodrošināt SMK pilnīgu piemērošanu. IT projektu īstenošanas termiņi tika vairākkārt atlikti. Daudzgadu stratēģiskā plāna pārskatīšanā 2016. un 2017. gadā IT sistēmu ieviešanas termiņi tika atlikti attiecīgi 28 % un 42 % projektu.
18. ***II pielikumā*** iekļauta diagramma, kurā norādīts nepieciešamais laikposms gados katra IT projekta pabeigšanai. Attiecīgie dati tika iegūti, salīdzinot īstenošanas termiņus, kas noteikti 2017. gada daudzgadu stratēģiskajā plānā un sākotnējā plānā. Analīze apliecina, ka četriem projektiem sākotnējais īstenošanas termiņš tika saglabāts, taču daudzu projektu īstenošanas kavējās, turklāt četri projektu īstenošana tika atlikta uz pieciem vai vairāk gadiem.

¹³ Ņēmām vērā arī secinājumus un ieteikumus, kas sniegti Īpašajā ziņojumā Nr. 19/2017 "Ieviešanas procedūras: trūkumi tiesiskajā regulējumā un neefektīva īstenošana ietekmē ES finanšu intereses".

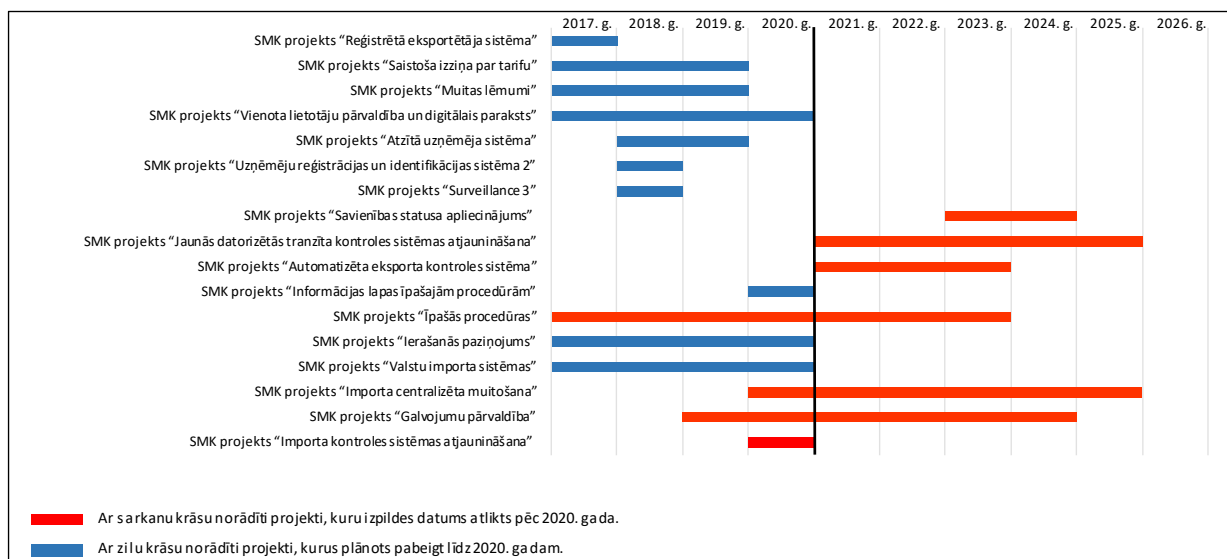
Vairāku būtisku Savienības Muitas kodeksā paredzēto IT sistēmu īstenošana ir atlikta pēc 2020. gada

19. SMK pilnīga īstenošana ir atkarīga no vairāku IT sistēmu pieejamības Komisijai un dalībvalstīm. Lai gan SMK piemēro kopš 2016. gada, tajā paredzēts pārejas periods, vēlākais, līdz 2020. gada 31. decembrim, lai Komisija un dalībvalstis varētu izstrādāt 17 prasītās IT sistēmas.

20. Saskaņā ar 2017. gada daudzgadu stratēģisko plānu septiņas no šīm IT sistēmām¹⁴ pilnībā tiks ieviestas tikai pēc noteiktā termiņa 2020. gadā. Saskaņā ar Komisijas sniegto informāciju SMK vispārējais īstenošanas līmenis 2020. gada beigās būs aptuveni 75 %. Taču šie aprēķini ir balstīti uz Savienības komponentu starpposma mērķu sasniegšanu, un netiek ņemts vērā, kad šīs sistēmas būs izmantojamas. Turklāt konstatējām, ka novēlotie projekti aptver būtiskas sistēmas muitas pamatprocedūru veikšanai (imports, tranzīts un eksports) vai to atjauninājumus. Dalībvalstis savās atbildēs uz mūsu anketas jautājumiem uzskatīja, ka šīs sistēmas ir ļoti svarīgas muitas savienības efektīvai darbībai un modernizācijai (sk. **2. attēlu**).

¹⁴ Ar SMK saistītie projekti, kuru īstenošana atlikta pēc 2020. gada: SMK projekts "Automatizēta eksporta kontroles sistēma", SMK projekts "Jaunās datorizētās tranzīta kontroles sistēmas atjaunināšana", SMK projekts "Galvojumu pārvaldība", SMK projekts "Īpašās procedūras", SMK projekts "Importa centralizēta muietošana", SMK projekts "Savienības statusa apliecinājums" un SMK projekts "Importa kontroles sistēmas atjaunināšana".

2. attēls. 2017. gada daudzgadu stratēģiskais plāns 17 SMK projektiem¹⁵

Avots: Eiropas Revīzijas Palāta, pamatojoties uz 2017. gada daudzgadu stratēģisko plānu (IT projektu sīki izstrādātu aprakstu sk. **I pielikumā**).

21. Komisija 2018. gada janvārī sniedza ziņojumu Eiropas Parlamentam un Padomei par SMK īstenošanu un informēja šīs iestādes, ka SMK 2020. gada termiņš netiks ievērots. 2018. gada martā Komisija nāca klajā ar priekšlikumu grozīt SMK, tostarp pagarināt pārejas periodu konkrētu noteikumu piemērošanai līdz 2025. gadam.

Pastāv risks, ka ierosinātais 2025. gada termiņš netiks ievērots

22. 2017. gadā veiktā daudzgadu stratēģiskā plāna pārskatīšana paredz Komisijas darba apjoma ievērojamu koncentrēšanu 2023.–2025. gada periodā, kad plānots uzsākt sešu sistēmu¹⁶ darbību, kas izveidotas, īstenojot vērienīgus projektus¹⁷. Turklāt liels skaits

¹⁵ Importa kontroles sistēmas atjaunināšanas plānošana attiecas tikai uz projekta pirmo daļu. Pārējās daļas tiks īstenotas pēc 2020. gada.

¹⁶ Turklāt šajā periodā notiks arī SMK importa kontroles sistēmas atjaunināšanas otrā daļa, taču projekta otrās daļas plānošana vēl nav iekļauta 2017. gada daudzgadu stratēģiskajā plānā.

¹⁷ Šāda veida koncentrēšana ir pretrunā programmas "Muita 2020" projektu grupas secinājumiem par SMK prasību ietekmi uz dalībvalstīm, kuros noteikts, ka jāizvairās no vairāku vērienīgu sistēmu vienlaicīgas ieviešanas. Komisija arī atzina, ka ES nekad iepriekš nav īstenojusi tik

dalībvalstu savas IT sistēmas ievieš ar kavēšanos¹⁸. Tādējādi pastāv risks, ka netiks ievēroti arī pārskatītie termiņi un ka SMK noteiktais termiņš tiks vēlreiz pagarināts pēc 2025. gada.

Izmaiņas tvērumā, piešķirto resursu nepietiekamība un ilgstošais lēmumu pieņemšanas process bija galvenie kavēšanās iemesli

23. Pārbaudot muitas IT projektu īstenošanu, tostarp veicot piecu projektu¹⁹ un dalībvalstu sniegto atbilžu uz anketas jautājumiem padziļinātu analīzi, konstatējām, ka kavēšanās galvenie iemesli bija šādi:

- izmaiņas vairāku projektu tvērumā, kuras padarīja projektus sarežģītākus (sk. **24. un 25. punktu**);
- Komisijas un dalībvalstu piešķirto resursu nepietiekamība IT sistēmu īstenošanai (sk. **26.–32. punktu**);
- ilgstošais lēmumu pieņemšanas process, ko nosaka vairāklīmeņu pārvaldības struktūra²⁰, kurā iesaistīta gan Komisija, gan arī dalībvalstis (sk. **33.–36. punktu**).

Izmaiņas vairāku projektu tvērumā

24. Komisija noteica muitas sistēmu izstrādes un ieviešanas grafiku, pamatojoties uz 2012. gadā veikto IT ģenerālplāna pētījumu, un secināja, ka 2020. gads ir reāls termiņš tajā laikā iepļānoto IT projektu īstenošanai.

vērienīgu pāreju un ka tā būs pakļauta daudziem darbības riskiem gan tehniskā, gan arī koordinēšanas līmenī.

¹⁸ Salīdzinājām pašreizējo posmu (dalībvalstis bija norādījušas aptaujā) ar daudzgadu stratēģiskā plāna starpposma mērķi, kas noteikts 2018. gada pirmajam ceturksnim.

¹⁹ Četri SMK projekti, proti, "Reģistrēto eksportētāju sistēma", "Surveillance 3", "Importa kontroles sistēmas atjauninājums" un "Importa centralizēta muietošana", kā arī viens ar SMK nesaistīts projekts — "ES vienloga sistēma" (sk **I pielikumu**).

²⁰ 19 no 24 dalībvalstīm, kuras sniedza atbildes uz mūsu aptaujas jautājumiem, norādīja, ka, ņemot vērā apstākļus, pašreizējās pārvaldības struktūras ir atbilstīgas, taču 14 dalībvalstis atzina, ka darba metodi un lēmumu pieņemšanas procesu varētu pilnveidot.

25. No 17 projektiem, kuri bija paredzēti jau MMK, kas bija SMK priekštecis, 12 projektu izstrādē bija sasniegta salīdzinoši augsta gatavības pakāpe²¹. Taču vēlāk notikušo apspriežu laikā Komisija un dalībvalstis vienojās ievērojami mainīt dažu IT sistēmu tvērumu. Turklāt vairākas ar IT izstrādi saistītās funkcijas pārvirzīja no dalībvalstīm uz ES līmeni. Tā rezultātā būtiski palielinājās Komisijas darba slodze, un izrādījās, ka sākotnēji noteiktos termiņus nav iespējams ievērot.

Komisijas un dalībvalstu piešķirto resursu nepietiekamība

Komisijas budžets (Savienības komponenti)

26. Komisija programmas “Muita 2020” īstenošanai vajadzīgos resursus noteica, pamatojoties uz ES IT stratēģijas muitas politikai īstenošanu, kas bija noteikta 2012. gada daudzgadu stratēģiskajā plānā.

27. Pirmā būtiskā norāde uz to, ka programmai “Muita 2020” pieejamais budžets varētu būt nepietiekams, tika konstatēta 2015. gadā saistībā ar projektu “Importa kontroles sistēmas atjaunināšana”. Komisijas un dalībvalstu saskaņotajā redzējuma dokumentā tika ieteikts sistēmas izstrādē piemērot lielākā mērā centralizētu pieeju salīdzinājumā ar sākotnējām iecerēm. Dokumentā tika ierosināts pārskatītais īstenošanas budžets aptuveni 170 miljonu EUR apmērā, kas bija vairāk nekā divas reizes lielāks nekā iepriekšējās aplēses. Ņemot to vērā, Komisija secināja, ka atlikušais IT spēju veidošanas budžets programmas “Muita 2020” īstenošanai bija pārāk mazs, lai segtu šīs sistēmas īstenošanas izmaksas.

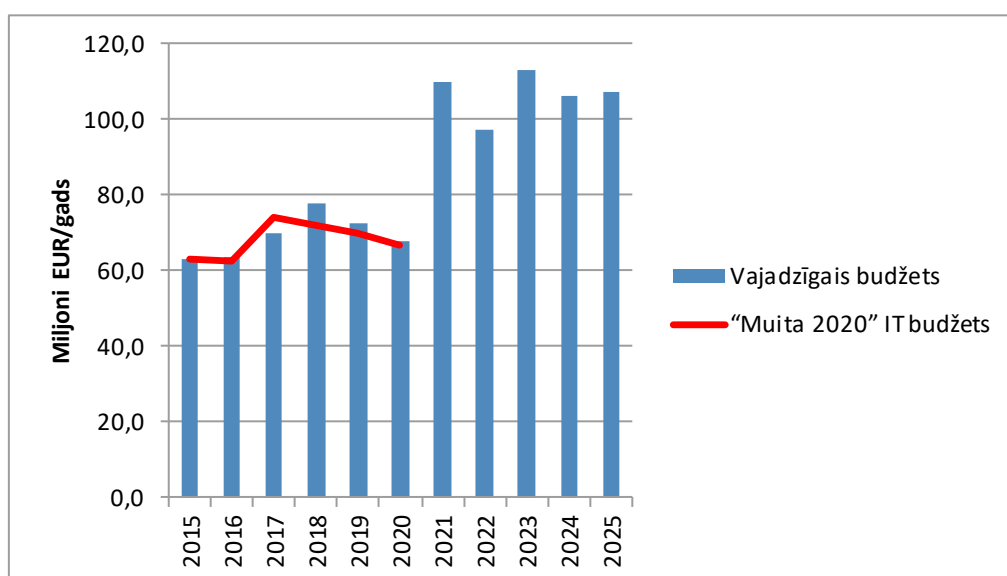
28. Komisija nolēma risināt problēmu:

- sadalot projektu komponentos un nosakot ilgāku īstenošanas periodu, kas turpinās pēc 2020. gada, lai varētu izmantot nākamo muitas programmu budžetu, un
- nodrošinot papildu resursus IT spēju veidošanai saskaņā ar programmu “Muita 2020”. Šie centieni tikai daļēji tika veiksmīgi īstenoti.

²¹ Atbilstīgi uzņēmējdarbības procesu modelēšanas instrumentam (UPMI) sistēmām jau bija noteikti lietotāji vai funkcionālās prasības.

29. Komisijas prognozes attiecībā uz nepieciešamo budžetu 2021.–2025. gada periodā ir ievērojami lielākas nekā attiecībā uz 2014.–2020. gada periodu. **3. attēlā** ir norādītas aplēses par nepieciešamo budžetu IT sistēmām līdz programmas “Muita 2020” plānošanas perioda beigām, kā arī par to, ka nepieciešams lielāks finansējums pēc 2020. gada. Komisija lēš, ka nākamās muitas programmas periodā būs vajadzīgi aptuveni 100–115 miljoni EUR gadā, lai nodrošinātu visu IT sistēmu darbību un lai pabeigtu pārējos daudzgadu stratēģiskajā plānā paredzētos projektus, kuru īstenošanas termiņš atlikts pēc 2020. gada.

3. attēls. Aprēķinātās budžeta vajadzības 2017. gadā pārskatītā daudzgadu stratēģiskā plāna īstenošanai

Avots: Komisijas darba dokumenti.

Dalībvalstu budžets (valsts komponenti)

30. Veiktās dalībvalstu aptaujas rezultāti pierādīja, ka lielākajai daļai dalībvalstu (67 %) viens no būtiskākajiem SMK novēlotas īstenošanas iemesliem bija valsts līmenī piešķirtā budžeta nepietiekamība. Komisijai kļuva zināms, ka vairākas dalībvalstis nevarēs nodrošināt pietiekamu finansējumu muitas administrācijām, lai tās varētu izpildīt daudzgadu stratēģisko plānu tūlīt pēc SMK darba programmas apstiprināšanas 2014. gadā. Komisija mūs informēja, ka šāda situācija daļēji radās starptautiskās makroekonomiskās krīzes dēļ, kas sākās

2008. gadā. Īpašajā ziņojumā Nr. 19/2017 jau uzsvērām, ka nepietiekams finansējums Eiropas līmeņa IT sistēmām var kavēt Savienības Muitas kodeksa īstenošanu²².

31. Komisija turpināja aicināt dalībvalstis nodrošināt valsts finansējumu un meklēt citus risinājumus nepietiekama budžeta problēmai dalībvalstīs, piemēram, veicinot dalībvalstu sadarbību (sk. **1. izcēlumu**).

1. izcēlums. Valsts komponentu kopīga izstrāde dalībvalstu grupā

Komisija atbalstīja risinājumu, kas paredzēja dalībvalstu sadarbību, lai valsts komponentus dalībvalstis izstrādātu kopā, nevis katra valsts atsevišķi. TAXUD ĢD ir guvis pozitīvu pieredzi šādas sadarbības īstenošanā, attīstot IT nodokļu jomā.

Igaunija 2017. gadā sagatavoja projektu jaunas ekspertu komandas izveidei ar vairāku dalībvalstu pārstāvju līdzdalību, lai kopā izstrādātu muitas IT sistēmu valsts komponentus. Bija paredzēts, ka šāda ekspertu komanda cita starpā sagatavos kopīgas iepirkuma procedūras, lai panāktu apjomradītus ietaupījumus. Komisija projektu apstiprināja, un tā īstenošanai tiks piešķirts finansējums no programmas "Muita 2020" īstenošanas 2018. gada darba programmas. Interesi par dalību šāda veida darbībās pauda 15 dalībvalstis.

Revīzijas laikā ekspertu komanda vēl nebija sākusi darbu, tādēļ nebija iespējams pilnībā novērtēt šīs iniciatīvas rezultātus.

32. Dalībvalstu rīcībā paliek 20 % no iekasētajiem muitas nodokļiem iekasēšanas izmaksu segšanai un atlikušie 80 % tiek novirzīti ES budžetā kā ieņēmumi. Iekasēšanas izmaksu likme būtu pietiekama²³, lai segtu izdevumus, kas radušies dalībvalstīm saistībā ar muitas IT sistēmu īstenošanu. Taču konstatējam, ka neviena dalībvalsts nebija norādījusi, ka izmanto

²² Sk. īpašā ziņojuma Nr. 19/2017 33.–38. punktu.

²³ 2017. gadā dalībvalstis ieturēja vairāk nekā 4 miljardus EUR kā iekasēšanas izmaksas. Atsevišķu dalībvalstu līmenī ieturētās summas atšķīrās — tās bija no 3 miljoniem EUR līdz 1 miljardam EUR.

šo iespēju. Dalībvalstis nevis lietoja minēto iespēju, bet gan izmantoja valsts budžeta un ES struktūrfondu līdzekļus, lai finansētu muitas IT sistēmu attīstību.

Ilgstošs lēmumu pieņemšanas process, ko nosaka vairāklīmeņu pārvaldības struktūra, kurā iesaistīta gan Komisija, gan arī dalībvalstis

33. Muitas IT sistēmu izstrādē ir jāiesaistās, cieši jāsadarbojas un jāvienojas lielumam skaitam dalībnieku Komisijas un dalībvalstu dažādos līmeņos (sk. **11. punktu**). IT sistēmu izstrāde ir sarežģīta pati par sevi, taču lēmumu pieņemšanu vēl vairāk apgrūtina muitas darbību īpašās nacionālās īpatnības, kā arī dalībvalstu atšķirības saistībā ar to progresu un spējām muitas IT jomā.

34. Komisija, veicot koordinatora funkciju, jau ir izmantojusi šādu pārvaldības struktūru pašreizējo muitas sistēmu īstenošanā, un svarīgākā no tām ir pirmās paaudzes tranzīta sistēma (Jaunā datorizētā tranzīta kontroles sistēma). Tika gūta pārliecība, ka vienošanās panākšana par visiem projekta īstenošanas aspektiem ir sarežģīts un laikietilpīgs uzdevums²⁴.

35. Ņemot vērā muitas IT projektu sarežģītību, Komisija katram projektam noteica vairākus sīki izstrādātus starpposma mērķus, lai veicinātu operatīvo plānošanu un uzraudzību. Šie starpposma mērķi ir iedalīti atbilstīgi galvenajiem projektu posmiem un attiecas uz saistīto dokumentu vai darbību apstiprināšanu, ko veic dalībvalstis, kuras pārstāvētas pārvaldības struktūrās²⁵.

36. Vērtējām šo starpposma mērķu sasniegšanu piecu projektu īstenošanā, kuri bija iekļauti izlasē (sk. **23. punktu**). Visos gadījumos Komisijas vienošanās ar dalībvalstīm par sākotnējiem

²⁴ Nosakot jaunās sistēmas izstrādei vajadzīgo laikposmu (IT ģenerālplāns, 1. atkārtojums, Globālā novērtējuma pētījuma dokuments), tika ņemts vērā 12 gadu laikposms, kas bija vajadzīgs Jaunās datorizētās tranzīta kontroles sistēmas izstrādei.

²⁵ Muitas politikas grupa (MPG) un Elektroniskās muitas koordinācijas grupa (EMKG).

starpposma mērķiem (darbības pamatojums un/vai redzējuma dokuments) tika panākta novēloti²⁶.

Komisija novēloti ziņoja par kavēšanos

37. Vairākas dalībvalstis un tirdzniecības nozares pārstāvji (importētāji, muitas brokeri, transporta un loģistikas uzņēmumi) nekavējoties pēc galveno plānošanas dokumentu pieņemšanas 2013. un 2014. gadā sāka apšaubīt iespēju pabeigt IT projektus noteiktajos termiņos. Neskatoties uz to, 2016. gadā Komisijas oficiālajos stratēģiskajos plānošanas dokumentos un ziņojumos joprojām bija norādīts, ka visas SMK IT sistēmas un vairāki citi ar SMK nesaistīti daudzgadu stratēģiskajā plānā paredzēti projekti tiks īstenoti līdz 2020. gadam (sk. **2. izcēlumu**).

2. izcēlums. Komisija savos ziņojumos (līdz 2016. gadam) norādīja, ka IT sistēmas tiks ieviestas līdz 2020. gadam

Komisija nevienā no progresu ziņojumiem par programmas “Muita 2020” īstenošanu 2014., 2015. un 2016. gadā neminēja risku, ka SMK IT sistēmas netiks ieviestas līdz 2020. gadam (sk. **46. punktu**).

2016. gada progresu ziņojumā par e-muitu (publicēts 2017. gada jūlijā) Komisija atzina, ka vairāku projektu īstenošana kavējas. Taču, ņemot vērā 2016. gadā panākto progresu, Komisija norādīja, ka joprojām bija iespēja savlaicīgi īstenot projektus.

Līdzīga informācija tika sniegta 2014. un 2015. gada e-muitas izveides progresu ziņojumos.

38. Kad Komisija 2014. gada jūnijā konstatēja resursu pieejamības problēmas un iespējamu kavēšanos saistībā ar SMK darba programmas īstenošanu, tā nemainīja termiņus nedz SMK darba programmā, nedz arī daudzgadu stratēģiskajā plānā. Tā vietā Komisija izstrādāja jaunu darbības plānu, kas bija balstīts uz iekšējiem resursiem, un ierosināja vienlaicīgi pārvaldīt tā

²⁶ Divos gadījumos (projekti “*Surveillance 3*” un “*Reģistrēto eksportētāju sistēma*”) bija iespējams iekļauties sākotnēji noteiktajā (2014. gada daudzgadu stratēģiskais plāns) ieviešanas termiņā un to ievērot. Vēl divos gadījumos (projekti “*Importa centralizēta muietošana*” un “*Importa kontroles sistēmas atjaunināšana*”) projekti tika sadalīti posmos, pagarinot galīgo īstenošanas termiņu pēc 2020. gada. Projekts “*ES vienloga sistēma*” tika sadalīts vairākos mazākos projektos, un tā pilnīgas īstenošanas laiks vēl nav zināms.

īstenošanu. Šā iemesla dēļ daudzgadu stratēģiskais plāns/SMK darba programma tika izmantoti ārējām darbībām, savukārt darbības plānu, kas atspoguļoja reālo situāciju, izmantoja galvenokārt iekšējām vajadzībām. Sākot no 2015. gada, iekšējā darbības plānā bija norādīti garāki termiņi nekā daudzgadu stratēģiskajā plānā/SMK darba programmā, kā arī tajā bija noteikti projekti, kas īstenojami pēc SMK noteiktā termiņa 2020. gadā.

39. Abi muitas IT attīstības plānošanas instrumenti darbojās vienlaicīgi līdz 2017. gadam, kad tos pēc Komisijas veiktās pārskatīšanas (“reālās situācijas noskaidrošana”) apvienoja. Šīs pārskatīšanas rezultāts bija 2017. gada daudzgadu stratēģiskā plāna pārstrādātais izdevums, kas paredzēja atlikt vairāku IT sistēmu īstenošanas termiņus pēc SMK noteiktā juridiski saistošā termiņa 2020. gadā. Ņemot to vērā, Komisijas pienākums bija sagatavot SMK darba programmas atjauninājumu un ierosināt grozījumus SMK regulā (sk. **21. punktu**).

40. Divu plānošanas rīku pastāvēšana liecina, ka Komisija apzinājās kavēšanos. Komisijas lēmums neiekļaut šo informāciju oficiālajos ziņojumos nozīmēja, ka ieinteresētās personas (Eiropas Parlaments, citas ES iestādes, kuras nebija pārstāvētas programmas “Muita 2020” pārvaldības struktūrā, kā arī ieinteresētie uzņēmumi un iedzīvotāji) nevarēja reālajā laikā iegūt pilnīgu informāciju par kavēšanās risku.

Sākotnēji izvēlētā izstrādes pieeja nebija izmaksu ziņā efektīvākā

41. Izstrādājot programmu “Muita 2020”, Komisija veica pētījumu, lai noteiktu IT sistēmu īstenošanas termiņus un finansējumu, kas nepieciešams Savienības komponentu izveidei (sk. **26. punktu**). Izvēlētā izstrādes pieeja pārsvarā bija decentralizēta. Šāds lēmums tika pieņemts, neskatoties uz to, ka centralizēta īstenošana bija izmaksu ziņā efektīvākais risinājums (sk. **3. izcēlumu**).

3. izcēlums. Centralizētā izstrādes pieeja, ko dalībvalstis noraidīja

Komisija savā ietekmes novērtējumā piedāvāja četrus variantus programmas “Muita 2020” īstenošanai, kuru būtiskākā atšķirība bija centralizētas izstrādes līmenis, ko īstenoja Komisija, vai decentralizēta izstrāde, ko veica katra dalībvalsts. Variants, kas paredzēja lielākajā mērā centralizētu pieeju IT sistēmu īstenošanā, ietvēra visas muitošanas pamatprocedūras izpildes un tās lietotāju saskarnes kopīgu izstrādi.

Ja tiktu izmantots šis centralizētais risinājums, būtu vajadzīgs lielāks finansējums programmas “Muita 2020” īstenošanai (aptuveni 200 miljoni EUR vairāk salīdzinājumā ar izvēlēto iespēju). Taču tas piedāvāja arī ievērojamus apjomradītus ietaupījumus (viens centralizēti ieguldīts euro nodrošinātu četrus euro ietaupījumu dalībvalstīm).

Šo variantu neizvēlējās, jo dalībvalstis uzskatīja, ka decentralizēts risinājums varētu labāk nodrošināt atbilstību īpašām nacionālajām prasībām un novērst projektu neīstenošanas risku.

42. Vēlāk, apspriežu par atsevišķu projektu tvērumu laikā, dalībvalstis pieprasīja, lai ES vairākus IT sistēmu komponentus izstrādātu centralizēti. Tādēļ apjomradīto ietaupījumu dēļ risinājums bija izmaksu ziņā vēl efektīvāks, taču bija nepieciešami lielāki programmas “Muita 2020” resursi, kas nebija plānoti (sk. **27. punktu**).

Programmas “Muita 2020” mērķi un ziņošanas kārtība nav piemēroti IT sistēmu īstenošanas uzraudzībai

43. Programmas “Muita 2020” IT projektu īstenošanas konkrētie un darbības mērķi ir pārāk vispārīgi, lai tos varētu izmantot uzraudzības veikšanai un ziņošanai (piemēram, “digitalizācija” vai “izstrādāt, uzlabot, izmantot un atbalstīt Eiropas informācijas sistēmas muitas jomā”). Turklāt, tā kā konkrētu IT sistēmu izstrāde nebija noteikta par programmas “Muita 2020” mērķiem, pašreizējos ziņojumos to īstenošana netiek pienācīgi uzraudzīta.

44. Darbības rezultātu novērtēšanas sistēma (DRNS), kas izstrādāta, lai novērtētu programmu “Muita 2020”, paredz izmantot četrus rādītājus jaunu IT sistēmu īstenošanā, un tie ir:

1. IT projektu skaits “pētniecības” posmā;
2. IT projektu skaits “izstrādes” posmā;
3. jaunu IT sistēmu skaits “darbības” posmā, kā arī

4. tādu IT projektu īpatsvars, kuriem piešķirts “zaļais” statuss.

45. Konstatējām, ka pirmajiem trijiem rādītājiem nav noteikts mērķis un ceturtajam rādītājam noteiktais mērķis bija panākt, lai 50 % no IT projektiem atbilstu prasībām (“zaļais” statuss). Šim mērķim nebija nozīmes, jo projektam “zaļo” statusu var piešķirt pat tad, ja tiek veikta tikai daudzgadu stratēģiskā plāna pārskatīšana un reāls progress IT sistēmas īstenošanā nav panākts. Tādējādi četri rādītāji, kas izstrādāti, lai novērtētu IT sistēmu īstenošanu, neļauj konstatēt kavēšanos un ziņot par to.

46. Komisija publicē gada progressa ziņojumus par programmas “Muita 2020” īstenošanu. Trīs progressa ziņojumos par programmas “Muita 2020” īstenošanu, kas bija publicēti līdz revīzijai (2014., 2015. un 2016. gadā), informācija par IT sistēmu īstenošanu ir ierobežota. Visos trīs ziņojumos noteikts, ka jauno sistēmu izveide lielākoties notiek atbilstīgi plāniem. E-muitas izveides progressa ziņojumi par trīs iepriekš minētajiem gadiem ietver plašāku informāciju par IT sistēmu ieviešanas līmeni, taču nesniedz informāciju par plānoto termiņu neievērošanas risku. Ņemot vērā kavēšanos jauno IT sistēmu izstrādē un ieviešanā, programmas “Muita 2020” īstenošanas progressa ziņojumi nesniedza līdzsvarotu un visaptverošu priekšstatu²⁷ par programmas īstenošanu.

47. Komisija regulāri saņem informāciju par izmaksām, kas radušās dalībvalstīm, izstrādājot IT sistēmu valsts komponentus. Šī informācija tiek apkopota un iekļauta e-muitas izveides progressa ziņojumos. Taču dalībvalstu sniegtā informācija nav nedz pilnīga, nedz arī salīdzināma. Pārliecinājāmies par šo ierobežojumu, arī veicot aptauju, jo tas liedza mums aprēķināt IT sistēmu izstrādes kopējās izmaksas (Savienības un valsts komponentiem). Neuzticama informācija par izlietoto finansējumu Komisijai liedz pienācīgi novērtēt, vai IT projektu īstenošana ir efektīva un nodrošina muitas savienības modernizācijā ieguldīto līdzekļu atdevi.

²⁷ Programmas “Muita 2020” īstenošanas progressa ziņojumos tikai viena lappuse (no aptuveni 15 lappusēm) paredzēta jaunajām IT sistēmām, jo tikai 4 no 68 (tiešo rezultātus un koprezultāta) rādītājiem ir saistīti ar jaunajām IT sistēmām.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

48. Muitas procesi var ļoti būtiski ietekmēt tirdzniecību, nodokļu iekasēšanu un iedzīvotāju drošību un drošumu. Šo procesu modernizācija ir ārkārtīgi svarīga ES funkcionēšanai. Desmit gadus pēc lēmuma par e-muitu pieņemšanas konstatējām, ka ir panākts progress IT sistēmu izstrādē virzībā uz elektronisku muitas un tirdzniecības vidi. Taču šīs sistēmas joprojām nav pilnībā īstenotas.

49. Secinām, ka:

- 7 no 17 SMK IT sistēmām netiks īstenotas noteiktajā termiņā — līdz 2020. gadam; dažas no tām ir būtiskas sistēmas, piemēram, SMK Importa kontroles sistēmas jauninājums un SMK Importa centralizēta muitošana (sk. **19.–21. punktu**);
- pastāv risks, ka netiks ievērots arī jaunais 2025. gada termiņš (sk. **22. punktu**);
- sākotnējais IT sistēmu īstenošanas grafiks, ko noteica Komisija, nebija īstenojams, jo tika veiktas izmaiņas vairāku projektu tvērumā (sk. **24. un 25. punktu**);
- IT sistēmu Savienības komponentu izstrādes faktiskās izmaksas bija ievērojami augstākas, nekā bija aplēsts sākotnējā plānā, un Komisija šiem projektiem nepiešķīra pietiekamus resursus (sk. **26.–29. punktu**);
- dalībvalstu piešķirtā finansējuma nepietiekamība bija viens no galvenajiem kavēšanās iemesliem (sk. **30.–32. punktu**);
- ilgstošais lēmumu pieņemšanas process, ko nosaka vairāklīmeņu pārvaldības struktūra, kurā iesaistīta gan Komisija, gan arī dalībvalstis, kavēja vairāku IT sistēmu īstenošanu (sk. **33.–36. punktu**);
- Komisija novēloti ziņoja par kavēšanos IT sistēmu īstenošanā (sk. **37.–40. punktu**);
- lēmumi par to, kādā ziņā veikt IT sistēmu centralizētu īstenošanu ES līmenī, ne vienmēr bija balstīti uz izmaksu efektivitātes apsvērumiem un tika ņemtas vērā arī dalībvalstu īpašās prasības un projektu neveiksmes riski (sk. **41. un 42. punktu**);

- programmas “Muita 2020” mērķi un ziņošanas kārtība nav piemēroti IT sistēmu īstenošanas pienācīgai uzraudzībai (sk. **43.–47. punktu**).

50. Iesakām Komisijai turpmāko muitas programmu izstrādē ņemt vērā gūto pieredzi saistībā ar programmas “Muita 2020” īstenošanu un tās pieeju IT projektu pārvaldībā, kas izklāstīta daudzgadu stratēģiskajā plānā.

1. ieteikums. Programmu izstrādi pielāgot IT sistēmu īstenošanai

Attiecībā uz nākamo muitas programmu Palāta iesaka Komisijai ierosināt:

- a) mērķus, kas tieši saistīti ar plānotajām IT sistēmām, kuras jāizstrādā, kā arī
- b) precīzus un izmērāmus mērķus.

Īstenošanas mērķtermiņš: 2020. gads.

2. ieteikums. Panākt uzlabojumus IT projektu termiņu, resursu un tvēruma noteikšanā

Attiecībā uz turpmākajām muitas programmām Palāta iesaka Komisijai:

- a) izstrādājot grafiku un plānojot resursu piešķirumu, nodrošināt, ka pienācīgi tiek ņemta vērā gūtā pieredze saistībā ar iepriekšējām programmām (piemēram, riski, kas saistīti ar IT vidi un projektu sarežģītību), kā arī
- b) sniegt dalībvalstīm atbilstīgu informāciju, lai tās savlaicīgi varētu pieņemt pārdomātus lēmumus par projektu tvērumu.

Īstenošanas mērķtermiņš: 2020. gads.

3. ieteikums. Veicināt sadarbību IT sistēmu izstrādē

Palāta iesaka Komisijai:

- a) uzraudzīt riskus saistībā ar to, ka dalībvalsts, iespējams, nevarēs valsts komponentus īstenot noteiktajos termiņos, un agrīnā posmā rast iespējamus risinājumus un sekmēt to piemērošanu valsts līmenī, kā arī
- b) veicināt kopīgas IT izstrādes plašāku izmantošanu dalībvalstu starpā.

Īstenošanas mērķtermiņš: 2020. gads.

4. ieteikums. Racionalizēt pārvaldību, uzlabojot saziņu

Komisijai jāracionalizē muitas IT sistēmu izstrādes pārvaldība, nodrošinot efektīvāku un raitāku saziņu ar dalībvalstīm, piemēram, izmantojot papildu informācijas apmaiņas risinājumus, kas nodrošinātu nekavējošu lēmumu pieņemšanu.

Īstenošanas mērķtermiņš: 2020. gads.

5. ieteikums. Nodrošināt pārredzamu ziņošanu par IT sistēmu īstenošanu

Palāta iesaka Komisijai:

- a) visas ieinteresētās personas, kas iesaistītas IT sistēmu īstenošanā ES un dalībvalstu līmenī, savlaicīgi un pārredzami informēt par īstenošanas kavēšanos un izdevumiem Savienības un valsts komponentiem;
- b) turpmāk muitas programmu darbības rezultātu novērtēšanas sistēmā noteikt atbilstīgu ziņošanas kārtību un rādītājus īstenošanas vispārējā līmenī un atsevišķu projektu līmenī, kā arī sagatavot prasītos ziņojumus.

Īstenošanas mērķtermiņš: 2021. gads.

Šo īpašo ziņojumu 2018. gada 26. septembra sēdē Luksemburgā pieņēma V apakšpalāta, kuru vada Revīzijas palātas loceklis *Lazaros S. LAZAROU*.

Revīzijas palātas vārdā –

priekšsēdētājs

Klaus-Heiner LEHNE

IT PROJEKTU APRAKSTS

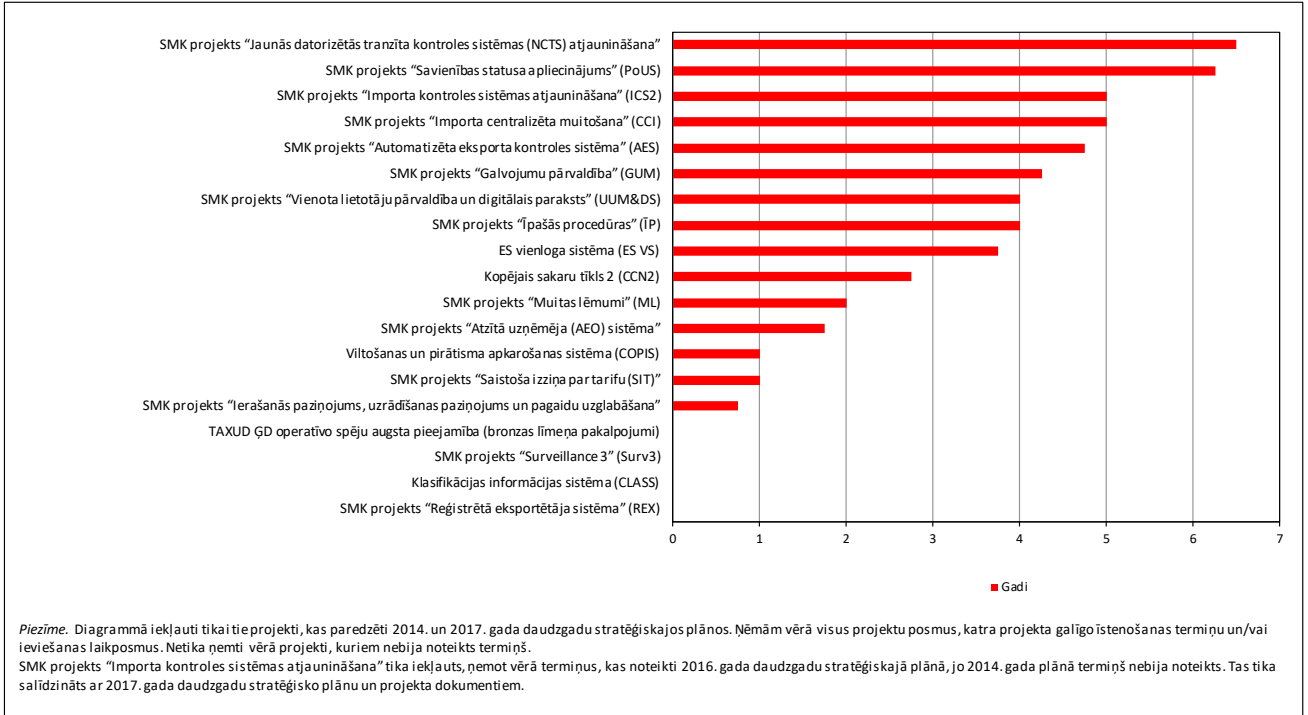
SMK SISTĒMAS	
SMK projekts “Muitas lēmumi”	Šā projekta mērķis ir saskaņot procesus, kas saistīti ar muitas lēmuma pieteikumu, lēmumu pieņemšanu un lēmumu pārvaldību ES.
SMK projekts “Saistoša izziņa par tarifu (SIT)”	Šā projekta mērķis ir veikt pašreizējās Eiropas līmeņa ESIT-3 sistēmas un sistēmas “ <i>Surveillance 2</i> ” atjaunināšanu, lai panāktu atbilstību SMK un tā noteikumiem (derīguma termiņa izmaiņas). Projekts ir cieši saistīts ar sistēmu “ <i>Surveillance 3</i> ”.
SMK projekts “Atzītā uzņēmēja (AEO) sistēmas atjaunināšana”	Šā projekta mērķis ir uzlabot darījumdarbības procesus, kas saistīti ar AEO pieteikumiem un atļaujām, ņemot vērā izmaiņas SMK tiesību normās.
SMK projekts “Automatizēta eksporta kontroles sistēma” (AES)	Šā projekta mērķis ir īstenot SMK prasības attiecībā uz eksportu un izvešanu, un tam ir divi komponenti, proti, Eiropas līmeņa komponents (AES) un valstu komponents (“Valstu eksporta sistēmu atjaunināšana”).
SMK projekts “Jaunās datorizētās tranzīta kontroles sistēmas (NCTS) atjaunināšana”	Šā Eiropas līmeņa projekta mērķis ir atjaunināt pašreizējo sistēmu, kas automatizē tranzīta procedūras un pārvietošanas kontroli, uz ko attiecas TIR procedūra ES.
SMK projekts “Reģistrētā eksportētāja sistēma” (REX)	REX projekta mērķis ir īstenot sistēmu, kas nodrošināt aktuālu un pilnīgu informāciju par reģistrētajiem eksportētājiem trešās valstīs, kuri eksportē preces uz ES atbilstīgi preferenciāliem tirdzniecības režīmiem.
SMK projekts “Uzņēmēju reģistrācijas un identifikācijas apakšsistēma 2” (EORI2)	Šā projekta mērķis ir atjaunināt pašreizējo Eiropas EORI sistēmu, kurā reģistrē un identificē ES un trešo valstu uzņēmējus.

<p>SMK projekts “Ierašanās paziņojums, uzrādīšanas paziņojums un pagaidu uzglabāšana”</p>	<p>Šā projekta mērķis ir noteikt procesus saistībā ar transportlīdzekļa ierašanās paziņojumu, preču uzrādīšanu un pagaidu uzglabāšanas deklarāciju un atbalstīt to saskaņošanu dalībvalstīs.</p>
<p>SMK projekts “Galvojumu pārvaldība” (GUM)</p>	<p>Šā projekta mērķis ir nodrošināt dažādu galvojumu veidu efektīvu un racionālu pārvaldību. Projektam ir gan Eiropas, gan arī valstu komponents.</p>
<p>SMK projekts “Informācijas lapas (INF) īpašajām procedūrām”</p>	<p>Šā projekta mērķis ir izstrādāt jaunu Eiropas sistēmu administratīvajai sadarbībai un informācijas standartizētai apmaiņai dalībvalstu muitas iestāžu starpā.</p>
<p>SMK projekts “Īpašās procedūras”</p>	<p>Šā projekta mērķis ir paātrināt, vienkāršot un saskaņot īpašās procedūras visā Savienībā, darot pieejamus kopējus darījumdarbības procesu modeļus.</p>
<p>SMK projekts “Surveillance 3”</p>	<p>Šā projekta mērķis ir atjaunināt sistēmu “<i>Surveillance 2+</i>”, lai nodrošinātu deklarāciju papildu datu elementu apstrādi nolūkā uzlabot muitas risku analīzi, vērsties pret krāpšanu, veikt tirgus analīzi un uzlabot pēcmuitošanas pārbaudes, kā arī statistikas nolūkos.</p>
<p>SMK projekts “Importa kontroles sistēmas atjaunināšana (ICS2) piegādes ķēdes drošības uzlabošanai ievešanas brīdī”</p>	<p>Projekta mērķis ir izveidot jaunu Eiropas sistēmu, kas aizstātu pašreizējo ICS. Galvenais mērķis ir uzlabot piegādes ķēdes drošību, optimizējot informācijas apmaiņu par paredzamajām kravām un novēršot drošības un drošuma procesu un/vai datu kvalitātes nepilnības nolūkā uzlabot risku analīzi.</p>
<p>SMK projekts “Valstu importa sistēmu (NIS) atjaunināšana”</p>	<p>Projekta mērķis ir izpildīt visas SMK prasības, kas saistītas ar valstu importu. Tas ietver valstu muitas deklarāciju apstrādes sistēmas, kā arī citas saistītās sistēmas.</p>
<p>SMK projekts “Importa centralizēta muitošana” (CCI)</p>	<p>Projekta mērķis ir izveidot Eiropas līmeņa sistēmu, lai tirgotāji varētu centralizēti iesniegt savas importa muitas deklarācijas vienā muitas pārvaldē, lai gan preces tiek fiziski uzrādītas citā(-ās) dalībvalstī(-īs).</p>
<p>SMK projekts “Savienības statusa apliecinājums” (PoUS)</p>	<p>Šā projekta mērķis ir izveidot jaunu Eiropas līmeņa sistēmu Savienības izcelsmi apliecināšu dokumentu glabāšanai, pārvaldībai un izguvei.</p>

<p>SMK projekts “Vienota lietotāju pārvaldība un digitālais paraksts — UUM&DS” (Uzņēmēja tieša piekļuve EIS)</p>	<p><i>UUM&DS</i> projekta mērķis ir īstenot sistēmu, kas nodrošina tirgotājiem tiešu un saskaņotu piekļuvi jauniem ES līmeņa pakalpojumiem, tostarp centralizētiem pakalpojumiem.</p>
<p>Ar SMK nesaistītas SISTĒMAS (minētas ziņojumā)</p>	
<p>ES vienloga sistēmas vide muitai</p>	<p>ES vienloga sistēmas vides muitai mērķis ir nodrošināt iespēju uzņēmējiem vienlaikus elektroniski iesniegt visu informāciju, kas prasīta muitas un ar muitu nesaistītos tiesību aktos, par preču pārrobežu pārvietošanu ES.</p>
<p><i>COPIS</i> (viltošanas un pirātisma apkarošanas sistēma)</p>	<p><i>COPIS</i> mērķis ir uzlabot intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību, uzlabojot sadarbību un informācijas apmaiņu tiesību subjektu un dalībvalstu muitas administrāciju starpā un visu dalībvalstu muitas iestāžu starpā.</p>
<p>Klasifikācijas informācijas sistēma (<i>CLASS</i>)</p>	<p>Šā projekta mērķis ir izstrādāt tarifa klasifikācijas informācijas sistēmu, kas būtu veidota kā vienota platforma, kurā ir pieejama un viegli iegūstama visa klasifikācijas informācija.</p>
<p>Kopējais sakaru tīkls 2 (<i>CCN2</i>)</p>	<p><i>CCN2</i> ir pašreizējā <i>CNN</i> turpinājums, kas ir slēgta un droša tīkla infrastruktūra, ko nodrošina Komisija, lai veicinātu informācijas apmaiņu dalībvalstu iestāžu starpā muitas un nodokļu jomā.</p>
<p>TAXUD ĢD operatīvo spēju augsta pieejamība</p>	<p>Īstenojot šo projektu, Komisijas mērķis ir nodrošināt infrastruktūras augstu pieejamību, lai izvietotu ES muitas sistēmu komponentus un IT pakalpojumus.</p>

II PIELIKUMS

**TERMIŅU PAGARINĀJUMS GADOS, KAS VAJADZĪGS KATRA IT PROJEKTA ĪSTENOŠANAI,
ATTIECĪBĀ PRET SĀKOTNĒJIEM PLĀNIEM**

Avots: ERP, pamatojoties uz 2017. gada, 2016. gada un 2014. gada daudzgadu stratēģiskajiem plāniem; SMK projekta "Importa kontroles sistēmas atjaunināšana" dokumenti (IT projektu sīkāku aprakstu, lūdzu, sk. **I pielikumā**).

KOMISIJAS ATBILDES UZ EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTAS ĪPAŠO ZIŅOJUMU “VIRKNE AIZKAVĒŠANOS MUITAS IT SISTĒMĀS: KAS NOTIKA?”

KOPSAVILKUMS

V. Saistībā ar kopsavilkumā ietvertajiem ieteikumiem Komisija atsauca uz savām atbildēm uz katru ieteikumu ziņojuma beigās.

IEVADS

5. Komisija vēlas uzsvērt citus iemeslus, nevis tos, kurus norādījusi Revīzijas palāta, piemēram, nepieciešamību panākt atbilstību Lisabonas līgumam.

10. Komisija vēlas precizēt, ka revīzija ir galvenokārt vērsta uz jaunu muitas IT sistēmu izstrādi, kas sastāda 10-30 % (atkarībā no gada) no programmas IT izdevumiem. Pārējie IT izdevumi finansē jau esošo Eiropas informācijas sistēmu (EIS) (operācijas, infrastruktūras, uzturēšanas un atbalsta pakalpojumi).

APSVĒRUMI

23. IT projektus, piemēram, tos, kas saistīti ar centralizēto muižošanu un ES vienloga sistēmu, raksturo īpaši augsta līmeņa sarežģītību. Saistībā ar ES vienloga sistēmu muiža vēl būtu jānorāda, ka tā ir iespējamās nākotnes iniciatīvas daļa, kas jāpieņem līdz 2020. gadam (ja to apstiprinās nākamā Komisija).

25. Komisija vēlas uzsvērt, ka IT sistēmu tvērums ir jāapspriež starp Komisiju un dalībvalstīm un jāturpina definēt. Šie papildu centieni definēt darbības jomu sekmēja aizkavēšanos, jo projektu īstenošanu nebija iespējams uzsākt uzreiz pēc SMK lēmuma pieņemšanas. Attiecībā uz dažām sistēmām bija lēmums panākt vienošanos par to, ka ES līmenī būtu jāveic papildu pasākumi. Izmaiņas tvērumā kopā ar ierobežojumiem attiecībā uz sistēmu izstrādes secības noteikšanu (jo tās ir savstarpēji atkarīgas), kā arī ierobežojumi no dalībvalstu puses, kas tika pausti 2016. gadā veiktajā aptaujā, padarīja SMK sākotnēji noteikto grafiku nerasniedzamu.

28. Lai mazinātu budžeta nepietiekamības problēmu, Komisija nolēma arī pārskatīt organizāciju un palielināt projektiem paredzētos cilvēkresursus.

Piemēram, 2016.-2017. gadā tika ieviesti dažādi ietekmes mazināšanas pasākumi, tādēļ visi pašreizējā daudzgadu stratēģiskajā plānā (DSP) izstrādātie atskaites punkti, kas paredzēti importa kontroles sistēmas modernizācijas (ICS2) projektam, ir sekmīgi izpildīti.

29. Jāuzsver, ka, pamatojoties uz pašreizējo prognozi un pieprasītajām IT izstrādēm, Komisija 2021.-2027. gada plānošanas periodam ierosināja kopējo summu 950 miljonu EUR apmērā salīdzinājumā ar 522,9 miljoniem EUR 2014.—2020. gada periodā.

36. Jānorāda — kā Revīzijas palāta atzina 26. zemsvītras piezīmē, paziņotie kavējumi attiecas tikai uz sākotnējiem projekta posmiem, nevis juridiski saistošajiem tehnisko parametru pieejamības un IT sistēmas ieviešanas atskaites punktiem. Vērts pieminēt, ka tika nolemts pievērsties ES vienloga videi muitas jomā kā daļai no iespējamās turpmākās likumdošanas iniciatīvas, kas jāpieņem līdz 2020. gadam (ja to apstiprinās nākamā Komisija). Šā iemesla dēļ tas šobrīd nav saplānojams un nav zināms, kad tas tiks pilnībā īstenots. Balstoties uz iepriekš minēto, šai aktivitātei pagaidām nav juridiski saistoša grafika.

37. Komisija vēlas uzsvērt, ka kopš SMK pieņemšanas diskusijas par IT projektu plānošanu, to savstarpējo atkarību, prioritāšu noteikšanu un īstenojamību bija daļa no atklāta un konstruktīva dialoga starp Komisijas, dalībvalstu un ES tirdzniecības asociācijas pārstāvjiem. Šī informācijas apmaiņa notika izveidotās e-muitas pārvaldes sistēmas ietvaros. 2016. gada 11. aprīļa Īstenošanas lēmuma, ar ko izveido SMK darba programmu 10. apsvērumā skaidri norādīts uz nepieciešamību

pievērst uzmanību progresam, kas panākts saskaņoto mērķu sasniegšanā, ņemot vērā to elektronisko sistēmu vērienīgo un sarežģīto raksturu, kuras paredzēts pabeigt 2019. un 2020. gadā. Kā papildinājumu tam 2016. gada vidū Komisija veica apsekojumu, vācot dalībvalstu un tirdzniecības pārstāvju viedokļus par iespēju un prioritāšu noteikšanu. Tas kalpoja par pamatu turpmākiem nolīgumiem par pārskatītu plānošanu, kā noteikts un saskaņots 2017. gada DSP. Tiklīdz tika panākta vienošanās par detalizētu plānošanu, Komisija sniedza savu priekšlikumu SMK 278. panta grozījumiem.

38. Komisija izveidoja iekšēju resursos balstītu plānu, lai noteiktu aizkavēšanās sekas un izpētītu iespējas, kā tās novērst.

Kaut arī SMK termiņi palika nemainīgi, Komisija tos apsprieda ar dalībvalstīm un tirdzniecības pārstāvjiem, sagatavojot SMK darba programmas otro versiju (sākot no 2015. gada vidus, 2016. gada aprīļa COM lēmums, ņemot vērā SMK noteikto tiesisko termiņu, kas ir 2020. gada beigās). Komisija uzskata, ka šajā ziņā bija nodrošināta pilnīga pārredzamība attiecībā uz dalībvalstīm un tirdzniecības nozares pārstāvjiem.

40. Komisija saglabā pilnīgu pārredzamību attiecībā uz dalībvalstīm. Kopš pirmajiem plānošanas posmiem attiecīgo dalībvalstu pārvaldes iestādes un Komisija ir atklāti apspriedušas aizkavēšanās risku. Šajā kontekstā tika panākta vienošanās saglabāt pirmo sistēmu plānošanu, un gan Komisijai, gan dalībvalstīm cieši uzraudzīt citu sistēmu plānošanu.

43. Attiecībā uz Revīzijas palātas komentāru par programmas “Muita 2020” mērķu piemērotību un ziņošanas kārtību Komisija atsauca uz savu atbildi uz 1. ieteikumu.

46. Komisija vēlas precizēt, ka attiecībā uz ziņojumiem par muitas IT sistēmu darbību un attīstību programmas “Muita 2020” īstenošanas progresa ziņojumos ir ierobežota informācija, lai izvairītos no dublēšanās, jo tos papildina e-muitas izveides progresa ziņojumi. Gan programmas “Muita 2020” īstenošanas progresa ziņojumi, gan e-muitas izveides progresa ziņojumi ir pieejami tīmekļa vietnē *Europa*.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

49.

Pirmā aizzīme:

Lai samazinātu aizkavēšanās ietekmi, Komisija un dalībvalstis vienojās par prioritāšu noteikšanu un īstenošanas secību. Tas tika izdarīts 2016. gadā, izmantojot aptauju, un rezultātā tika izveidots jauns DSP 2017.

Devītā aizzīme:

Lūdzam skatīt Komisijas atbildi uz 46. punktu.

1. ieteikums. Programmu izstrādi pielāgot IT sistēmu īstenošanai

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Saistībā ar priekšlikumu par nākamo daudzgadu finanšu shēmu Komisija ir piemērojusi labāka regulējuma principu, nosakot precīzus un izmērāmus gan vispārējos, gan konkrētos programmu mērķus. Šo priekšlikumu joprojām pārrunā ar citiem likumdevējiem.

2. ieteikums. Panākt uzlabojumus IT projektu finanšu aprēķinu veikšanā un termiņu un tvēruma noteikšanā

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Komisija vēlas arī uzsvērt, ka tā veic savu programmu novērtējumu starpposmā un nobeiguma posmā, nodrošinot, ka novērtējumos gūtā pieredze tiek iekļauta jaunu programmu politikas izstrādē. Tas attiecas uz pašreizējo programmu, un tas jo īpaši redzams programmas “Muita 2020” darbības novērtēšanas sistēmas izveidē, kā arī konkrētu un izmērāmu mērķu izstrādē. Tika izskatīti visi ieteikumi, kas izriet no programmas “Muita 2014” galīgā novērtējuma. Revīzijas palātai vajadzētu arī ņemt vērā, ka programmas “Muita 2020” mērķi ir panākti rūpīgu likumdošanas sarunu rezultātā.

3. ieteikums. Veicināt sadarbību IT sistēmu izveidē

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

4. ieteikums. Racionalizēt pārvaldību, uzlabojot saziņu

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

5. ieteikums. Nodrošināt pārredzamu ziņošanu par IT sistēmu īstenošanu

Komisija piekrīt šim ieteikumam.

Attiecībā uz a) apakšpunktu Komisija vēlas norādīt, ka tā var informēt ieinteresētās personas tikai par izdevumiem saistībā ar valstu komponentiem, ciktāl dalībvalstis Komisijai sniedz šādu informāciju.

Saistībā ar b) apakšpunktu Komisija vēlas uzsvērt, ka, ņemot vērā starpposma novērtējuma secinājumus, tā jau gatavojas atjaunināt pašreizējo programmas “Muita 2020” darbības rezultātu novērtēšanas sistēmu, lai vienkāršotu pašreizējo rādītāju kopumu un vairāk pievērstos IT rādītājiem. Attiecībā uz programmu pēc “Muita 2020” galvenie rādītāji ir noteikti Komisijas priekšlikuma 2. pielikumā. Četri no astoņiem galvenajiem rādītājiem attiecas uz IT sistēmām, ieskaitot jaunu rādītāju “SMK izpildes rādītājs”, kurā tiek novērtēts SMK elektronisko sistēmu ieviešanas atskaites punktu procentuālais daudzums. Saistībā ar ziņošanas kārtību 2017. gada programmas “Muita 2020” īstenošanas progressa ziņojumā ir ietvertas skaidras savstarpējas atsauces uz papildinošo e-muitas izveides progressa ziņojumu un plašāka informācija par EIS ieviešanas stāvokli.

Notikums	Datums
Revīzijas plāna pieņemšana / revīzijas sākums	29.11.2017.
Ziņojuma projekta oficiāla nosūtīšana Komisijai (vai citai revidējamai vienībai)	12.7.2018.
Galīgā ziņojuma pieņemšana pēc pretrunu procedūras	26.9.2018.
Komisijas (vai citas revidējamās vienības) oficiālo atbilžu saņemšana visās valodās	Angļu valodā: 5.10.2018 Citās valodās: 7.11.2018

PDF

ISBN 978-92-847-0916-8

doi:10.2865/598135

QJ-AB-18-023-LV-N

HTML

ISBN 978-92-847-0947-2

doi:10.2865/043135

QJ-AB-18-023-LV-Q

Šajā revīzijā mēs vērtējam, vai programma “Muita 2020” un ar to saistītie muitas tiesību akti nodrošinās to IT sistēmu ieviešanu, kas vajadzīgas muitas darbību uzlabošanai ES. Konstatējām, ka šo sistēmu īstenošana vairākkārt aizkavējās, tāpēc vairākas no tām Savienības Muitas kodeksā noteiktajā termiņā 2020. gadā nebūs pieejamas. Kavēšanos izraisīja vairāki faktori, proti, izmaiņas projektu tvērumā, nepietiekams ES un dalībvalstu resursu piešķirums un ilgstošs lēmumu pieņemšanas process, ko nosaka vairāklīmeņu pārvaldības struktūra.

EIROPAS
REVĪZIJAS
PALĀTA

Publikāciju birojs

EIROPAS REVĪZIJAS PALĀTA
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tālrunis: +352 4398-1

Uzziņām: eca.europa.eu/lv/Pages/ContactForm.aspx
Tīmekļa vietne: eca.europa.eu
Twitter: @EUAuditors

© Eiropas Savienība, 2018

Lai izmantotu vai reproducētu fotoattēlus vai citus materiālus, uz kuriem neattiecas Eiropas Savienības autortiesības, atļauja jālūdz tieši autortiesību īpašniekam.